
[2007-27-RE](#)

CAUSA 2007-27-RE

Número de registre 369-2007. Recurs d'empara

AUTE DEL 20 DE DESEMBRE DEL 2007

BOPA núm. 4, del 16 de gener del 2008

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 24 de juliol del 2007, per la representació processal del Sr. Jordi Rich Malé, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra la sentència del 24 de maig del 2007 i contra l'aute del 10 de juliol del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia per haver-se produït una presumpta vulneració dels drets a obtenir una decisió fonamentada en dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i atès que demana al Tribunal Constitucional que admeti aquest recurs, que atorgui l'empara sol·licitada, que declari infringits els drets fonamentals al·legats, que anul·li les resolucions objecte de recurs i que declari "el dret del Sr. Jordi RICH MALE a obtenir una resolució que respecti la congruència processal, retrotraient les actuacions dutes a terme en el marc del ressenyat procediment judicial fins al moment anterior a la Sentència de data 24 de maig de 2007, per tal que la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra dicti nova resolució";

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 29 d'agost del 2007;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Miguel Herrero de Miñón;

Antecedents

Primer

L'1 de desembre del 2006, la Secció Civil de la Batllia va declarar la separació matrimonial del Sr. Jordi Rich Malé i de la Sra. Esther Delgado Mira i va adoptar les mesures escaients a aquest efecte, concretament, entre d'altres, es va atribuir la guarda i custòdia dels fills a la mare, tot i mantenir la pàtria potestat compartida entre els dos progenitors, es va establir un règim de contactes paterno-

filials i es va establir a càrrec del pare el pagament d'una pensió de 500,00 euros mensuals per a cada un dels fills.

Segon

La Sra. Esther Delgado Mira va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió i, el 24 de maig del 2007, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va decidir estimar parcialment el recurs d'apel·lació esmentat i va establir una pensió alimentària a càrrec del Sr. Jordi Rich Malé de 650,00 euros mensuals per a cada un dels fills amb les condicions establertes en la sentència recorreguda.

Tercer

El Sr. Jordi Rich Malé va formular un incident de nul·litat d'actuacions per tal com considerava que la sentència recaiguda en segona instància vulnerava els seus drets constitucionals, perquè incorria en una incongruència ultra petita i per tant, el privava del seu dret a obtenir una decisió fonamentada en dret.

Quart

El 10 de juliol del 2007, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va desestimar l'incident de nul·litat esmentat i va condemnar l'agent al pagament de les costes judicials que havia generat.

En el seu aute, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia declara que en el marc d'un procediment civil en què es discuteixi qualsevol mesura que afecti a menors d'edat, el principi que ha de prevaler sobre qualsevol altre és el d'actuar en el seu benefici, tal com ho reconeix l'article 13.2 de la Constitució i afegeix que es tracta d'una matèria d'ordre públic i el jutge pot actuar d'ofici, sense petició de les parts i fins i tot, en contra del què els progenitors demanin, atenent sempre i de manera preferent a l'interès del menor, la protecció del qual s'encomana als tribunals.

Cinquè

El 24 de juliol del 2007, la representació processal del Sr. Jordi Rich Malé va presentar un recurs d'empara en què manifestava que la Sra. Esther Delgado Mira havia conculcat els principis processals dispositiu i de congruència, per tal com havia reclamat en l'escrit de recurs d'apel·lació 1.500,00 euros mensuals en concepte de pensió per aliments a favor dels fills quan en el petitum del seu escrit de demanda n'havia demanat 1.200,00.

La Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va acordar fixar la pensió esmentada en 650,00 euros mensuals per a cada nen, és a dir, un import global de 1.300,00 euros al mes. Aquesta decisió vulnera, per tant, el dret a la jurisdicció del recurrent, en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en dret, així com en el seu vessant del dret a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

Segons el parer d'aquesta part, la resolució esmentada també "posa en perill valors constitucionals com el de la legalitat, la seguretat jurídica i la interdicció de tota arbitrietat, reconeguts a l'article 3.2 de la Constitució."

La representació processal del recurrent recorda que els tribunals han de respectar el principi de congruència processal, és a dir, la necessària conformitat o adequació entre la sentència i la pretensió que constitueix l'objecte del procés. D'acord amb la llei i la jurisprudència constant en la

matèria el jutgador ha d'enjudiciar les pretensions contingudes en el "suplico" i no altres pretensions. En aquesta causa, és evident que s'ha produït una incongruència ultra petita i la motivació emprada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia per fonamentar la seva decisió de contravenir als principis dispositiu i de congruència no està emparada per cap llei o norma i constitueix una excepció a les normes processals que no ha estat expressament prevista pel legislador. La Sala Civil invoca el contingut de l'article 13.2 de la Constitució relatiu a la promoció d'una política de protecció de la família per part dels poders públics, ara bé, aquesta part s'oposa a la interpretació feta d'aquest article, ja que considera que ha de realitzar-se respectant altres preceptes constitucionals com són el de legalitat i el de seguretat jurídica.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que admeti aquest recurs, que atorgui l'empara sol·licitada, que declari infringits els drets fonamentals al·legats, que anul·li les resolucions objecte de recurs i que declari "el dret del Sr. Jordi RICH MALE a obtenir una resolució que respecti la congruència processal, retrotraient les actuacions dutes a terme en el marc del ressenyat procediment judicial fins al moment anterior a la Sentència de data 24 de maig de 2007, per tal que la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra dicti nova resolució."

Sisè

El 29 d'agost del 2007, el Ministeri Fiscal va presentar el seu informe mitjançant el qual adduïa que les resolucions objecte de recurs estaven fonamentades jurídicament i que no eren arbitràries, i que, per tant, no hi havia hagut la vulneració de cap dels drets recollits a l'article 10 de la Constitució. Per tal de demostrar aquest punt, el Ministeri Fiscal reprèn els considerants III i IV de l'aute que resol l'incident de nul·litat d'actuacions, el contingut dels quals és clar i contundent.

Per tant, el Ministeri Fiscal sol·licita la inadmissió a tràmit del recurs d'empara 2007-27-RE per manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions.

Fonament jurídic únic

El fonament del recurs rau en la presumpta incongruència entre la sentència objecte d'empara i les pretensions de les parts, ja que la congruència és un principi processal que integra la noció de procés degut i fonamentat en dret, la tutela del qual sí correspon a aquest Tribunal.

Ara bé, en aquesta causa es plantegen dos tipus d'incongruències: una, la que hi ha entre la pretensió primitiva de la Sra. Esther Delgado Mira que sol·licitava una pensió de 1.200,00 euros (600,00 per cada fill) i la segona pretensió deduïda en l'apel·lació en què sol·licitava una pensió de 1.500,00 euros (750,00 per cada fill); i una altra, la que existeix entre la pretensió de l'apel·lant de 1.500,00 euros i la sentència del 24 de maig, objecte del recurs d'empara, que estableix una pensió de 1.300,00 euros (650,00 per cada fill).

La sentència que s'impugna en empara i de la qual es demana l'anul·lació és la sentència del 24 de maig del 2007. La incongruència que se sotmet al judici del Tribunal és la segona incongruència abans diferenciada, és a dir, la que existeix entre la resolució judicial i la petició de la demandant i no la primera, és a dir, la que hi ha entre el primer petitum i el segon. Respecte d'aquella diferència de 200,00 euros entre la pretensió de la Sra. Esther Delgado Mira que sol·licitava 1.500,00 euros i la sentència que n'atorga 1.200,00, ens trobem davant un supòsit típic d'infra petitum que no suposa necessàriament una incongruència, per tal com, en virtut del principi de contradicció, el jutge decideix entre pretensions contraposades, de manera que, en virtut d'una d'elles, pot acollir parcialment l'altra i això és el que succeeix quan demanats 1.500,00 euros, n'atorga 1.300,00

davant d'aquells que només n'acceptaven 1.200,00.

Les al·legacions del recurrent en empara retrotreuen la qüestió a la primera de les incongruències abans assenyalades. És a dir, la que hi hauria entre els dos petita. Una primera consideració al respecte obliga a repetir la tan sovint reiterada doctrina, segons la qual la interpretació de les lleis processals correspon a la jurisdicció ordinària i revisar-la no és la funció d'aquest Tribunal. No obstant això, segons les al·legacions del recurrent, en la interpretació impugnada, pel fet que es vulnera la congruència entre els dos petita, s'afecta al dret a un procés degut i fonamentat en dret, punt que emfatitza l'al·legació del recurrent.

És sabut, que la congruència no remet a una identitat mecànica, sinó que han de tenir-se en compte els considerants de la sentència i d'aquí que la incongruència, si es constata, afecta a la noció de decisió fonamentada en dret, que el recurrent en empara invoca i que sí és un valor tutelat per l'article 10 de la Constitució. La incongruència, pel fet de privar la decisió de fonament, suposa arbitrarietat. Per tant, l'eliminació d'aquesta arbitrarietat mitjançant un raonament adequat que justifica la decisió, suprimeix el vici que la hipotètica incongruència podria suposar. Si el jutgador, per tal com fixa una indemnització diferent de la que es va sol·licitar en el primer petitum, tot i ser inferior a la del segon petitum, ho fa en base a raonaments suficients per fonamentar la seva decisió, aquesta no es pot qualificar d'arbitrària ni, per consegüent, pot ser rellevant una diferència de quantitats que no poden considerar-se incongruència. En el cas que ens ocupa, la sentència objecte de recurs d'empara argumenta de manera molt detallada els motius pels quals fixa la pensió alimentària en 650,00 euros per cada fill, atenent a altres circumstàncies alienes a la quantia inicial de la pensió esmentada, però que també es deriven de la sentència objecte de recurs, com és l'ús del domicili familiar pel Sr. Jordi Rich Malé, el desequilibri econòmic en contra de la Sra. Esther Delgado Mira, el cost habitual de les pensions alimentàries en la jurisprudència andorrana d'avui dia, la situació econòmica del Sr. Jordi Rich Malé, etc. Tot això ens du a concloure que la sentència objecte d'empara proporciona també en aquest aspecte una decisió degudament fonamentada en dret.

D'altra banda, la incongruència pot afectar al dret a la defensa, al qual també es refereix l'article 10 de la Constitució, en el supòsit que la decisió del jutgador sigui aliena a les al·legacions de les parts o aquestes no haguessin pogut tenir lloc sobre els petita. Ara bé, en la mesura en què la decisió judicial es va pronunciar una vegada escoltades les parts i valorades les seves al·legacions, com és el cas, aquest dret queda degudament garantit.

Per tot el que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2007-27-RE, interposat per la representació processal del Sr. Jordi Rich Malé contra la sentència del 24 de maig del 2007 i contra l'aute del 10 de juliol del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

Segon

No hi ha condemna expressa en costes per no existir parts contràries.

Tercer

Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

Quart

Publicar aquest aute, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 20 de desembre del 2007.

Didier Maus

Carles Viver Pi-Sunyer

President

Vicepresident

Miguel Herrero de Miñón

Magistrat